

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 14.5.1981 Sayı : 17340)

Kanun No,
2461

Kabul Tarihi
13 . 5 . 1981

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görev

Amaç ve Kapsam :

MADDE 1. — Bu Kanun; Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi üyelerinin seçimi ile Yargıtay ve Danıştay üyeleri dışında kalan adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının özlük işlerini, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre, düzenler.

Kuruluş :

MADDE 2. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Adalet Bakanının Başkanlığında Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi daire başkan ve üyeleri arasından göstereceği adaylardan, Devlet Başkanınca seçilen ikişer asıl, ikişer yedek üye ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı ve Özlük İşleri Genel Müdüründen kurulur.

Kurulun Bağımsızlığı :

MADDE 3. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsızdır.

Görev :

MADDE 4. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi üyelerini seçmek.
2. Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin veya bir hâkimin kadrosunun kaldırılması veya bir mahkemenin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerinin uygun olup olmadığına karar vermek.

3. Hâkim ve savcılarını;

a) Mesleğe kabul etme,

b) Atama ve nakletme,

c) Geçici yetki verme,

d) Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma,

e) Kadro dağıtma,

f) Meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme,

g) Disiplin cezası verme,

h) Görevden uzaklaştırma,

İşlemlerini yapmak.

Bunların dışında kalan özlük işlemleri Adalet Bakanlığınca yerine getirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Usulleri

Üyelerin Seçimi :

MADDE 5. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun üyelerinden iki asıl, iki yedek üye Yargıtay Genel Kurulunun kendi daire başkan ve üyeleri; iki asıl, iki yedek üye Danıştay Genel Kurulunun kendi daire başkan ve üyeleri arasından, seçecekleri üç kat aday içinden Devlet Başkanınca seçilir.

Seçim Usulü

MADDE 6. — 1. Seçimler, bu Kanunda yer alan hükümlere aykırı olmamak koşuluyla Yargıtay ve Danıştayın salt çoğunlukla toplanan Genel Kurullarında yapılan diğer seçim işlerinde uygulanan usuller dairesinde gizli oyla yapılır.

2. Seçim işleri dönemin sona ereceği tarihten bir ay önce bitirilecek şekilde, seçim gününün tespiti ve Genel Kurul üyelerine duyurulması, ilgili Yüksek Mahkeme Başkanınca sağlanır.

3. Oylar, asıl ve yedek üyeler aynı oy pusulasına yazılmak suretiyle kullanılır.

4. Seçimlerin sonucu adayların aldıkları oylar belli edilmeksizin soyadı sırasına göre düzenlenecek liste halinde Adalet Bakanlığı aracılığı ile Devlet Başkanlığına sunulur.

5. Devlet Başkanı, listenin sunulduğu tarihten itibaren onbeş gün içerisinde yeni üyeleri seçer.

6. Devlet Başkanınca seçilenlerin adları Resmi Gazetede yayımlanır ve seçilenlere duyurulur.

Görev Süresi ve Üyeliğin Boşalması :

MADDE 7. — Seçilen asıl ve yedek üyelerin Kuruldaki görev süreleri dört yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilir.

Seçim yoluyla gelen asıl üyeliklerden herhangi bir nedenle boşalma olduğu takdirde asıl üyenin mensup olduğu yüksek mahkemeden seçilen yedek üyelerden kıdemlisi, asıl üye sıfatını kazanarak Kurula katılır ve kendi süresini tamamlar.

Seçilen asıl ve yedek üyelerden görev süresi bitecek olanlar dört ay önce, bunun dışında herhangi bir sebeple boşalan üyelikler, boşalma tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde Adalet Bakanı tarafından Yargıtay veya Danıştay Başkanlığına ya da her iki Başkanlığa bildirilir.

Görev süresi tamamlanmadan boşalan üyelikler için bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde 6 ncı maddede esaslarına göre aday gösterilir ve onbeş gün içinde seçim yapılır. Bu şekilde seçilenler, yerine seçildikleri üyenin görev süresi kadar hizmet ederler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Usulleri

Başkanlık

MADDE 8. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna Adalet Bakanı başkanlık eder. Kurul, Adalet Bakanının bulunmadığı zamanlarda başkanlık etmek üzere seçimle gelen asıl üyeler arasından gizli oyla ve salt çoğunlukla bir Başkanvekili seçer.

Adalet Bakanı ve Başkanvekilinin bulunmadığı hallerde Kurula, seçimle gelen asıl üyelerden kıdemlisi başkanlık eder. Kıdem, Yüksek Mahkeme üyeliğine seçilme tarihi esas alınarak saptanır. Eşitlik halinde yaş esas alınır.

Kurulu Temsil :

MADDE 9. — Kurulu temsil ve Kurul adına beyanda bulunma yetkisi Başkana aittir.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı :

MADDE 10. — Kurul; Başkanın, onun yokluğunda Başkanvekilinin daveti üzerine, üye tamsayısı ile toplanır. Yargıtay ve Danıştaya mensup asıl üyelerin Başkanlık ettiği hallerde veya yokluğunda toplantı yeter sayısının sağlanması için asılları yerine, Kurula kıdem sırasına göre yedekleri iştirak eder.

Bakanlık Müsteşarı ve Özlük İşleri Genel Müdürünün kuruldaki üyelikleri asli görevleri süresince devam eder. Bunlar bulunmadığı zaman kendilerine vekalet etmekte olanlar Kurula katılırlar.

Kurul kararlarını salt çoğunlukla alır. Üyeler kabul veya ret şeklinde oy kullanırlar. Çekimser oy ret sayılır.

Kurul Adalet Bakanlığında toplanır. Kurulun işleri Adalet Bakanlığınca yürütülür.

Yeniden İnceleme :

MADDE 11. — Kurul kararının tebliğinden itibaren on gün içerisinde Adalet Bakanı veya ilgililer, kararın bir defa daha incelenmesini Kuruldan isteyebilir.

Bu halde Kurul, gerekli incelemeyi yaparak kararını verir.

İtiraz ve İtiraz Mercii :

MADDE 12. — Kurulca yeniden incelenerek verilen karara karşı ilgililer tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde itirazda bulunabilirler.

İtiraz; Adalet Bakanının, onun yokluğunda Başkanvekilinin Başkanlığında seçimle gelen asıl ve yedek üyelerden oluşan, İtirazları İnceleme Kurulunca incelenerek sonuçlandırılır.

Bu Kurulun toplantılarına Başkan hariç en az altı üyenin katılması ve kararın, katılanların çoğunluğu ile alınması şarttır.

İtiraz üzerine verilen karar kesindir. Bu karar hakkında başka bir idari ya da kazai mercie başvurulamaz.

Takdir Yetkisi :

MADDE 13. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile İtirazları İnceleme Kurulu; Disiplin cezalarının uygulanmasında ve itirazların incelenmesine ilişkin kararlarında; hâkimlik ve savcılığın şeref ve itibarını korumak ve kamu yararını her düşüncenin üstünde tutmak ilkelerini ve ilgili hâkim ve savcının leh ve aleyhindeki delillerin serbestçe takdirinden edinilen vicdani kanaatını esas alır.

İşe Bakamama :

MADDE 14. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkan ve üyeleri ile yedek üyeleri :

1. İş kendisi ile ilgili ise,

2. İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, nesepten veya sebepten usul veya füruu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (Bu derece dahil) nesepten veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (Bu derece dahil) sebepten civar husumlığı olursa,

3. Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

4. İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurula katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar.

Çekilme ve Ret .

MADDE 15. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı, üyeleri ve yedek üyeleri işe bakamama hallerinde ve ilgili ile arasında bir husumet veya tarafsızlıklarını şüpheye düşürecek önemli bir halin mevcut olması durumunda, kendiliklerinden işi görmekten çekilebilecekleri gibi ilgili tarafından da ret olunabilirler.

Reddin, inceleme başlamadan veya ret sebebi daha sonra meydana gelmiş ise, öğrenilmesinden başlayarak onbeş gün içinde ve herhalde karar verilmeden önce yapılması lazımdır.

Ret isteği, reddi istenen üye yerine yedeğinin kurula katılmasıyla incelenerek sonuçlandırılır.

Kurulun toplanmasına engel olacak sayıda üye reddine ilişkin istekte bulunulamaz.

Ret isteği üzerine Kurulun verdiği kararlara karşı esasla birlikte, İtirazları İnceleme Kuruluna itiraz olunabilir.

İşlerin Gizliliği :

MADDE 16. — Kurulda yapılan işlemler ve bunlarla ilgili görüşmeler gizlidir.

Kurul Üyeleri Hakkında Soruşturma :

MADDE 17. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Başkanvekili ile asıl ve yedek üyeleri hakkında, disiplin işlemleriyle görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlenen suçlarından dolayı, özel kanunlarındaki hükümler uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mesleğe Kabul, Atama, Geçici Yetki ve Görevden Uzaklaştırma

Hâkimlik ve Savcılığa Kabul :

MADDE 18. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun; bir kimsenin hâkimliğe veya savcılığa kabulüne karar verebilmesi, o kimsenin mesleğin gerektirdiği ve özel kanunlarında belirtilen şartlara sahip bulunmasına bağlıdır.

Atama ve Nakil :

MADDE 19. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu; atama ve nakillerde uygulanacak objektif esasları kapsayan Atama ve Nakil Yönetmeliği düzenler. Bu Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlanır. Adalet Bakanlığı Özlük İşleri Genel Müdürlüğü ilgililerin taleplerini, sicillerini ve tespit edilmiş sair hallerini, hizmetin icap ve ihtiyacı ile birlikte inceleyerek kanuna, Atama ve Nakil Yönetmeliğine uygun olarak yapacağı taslağı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna sunar.

Bu taslak, ilgililerin gizli ve açık sicilleri ve diğer evrakı ile birlikte Kurul tarafından en geç bir ay içinde incelenir, aynen veya gerekli görülen değişiklikler yapılarak karara bağlanır ve Adalet Bakanlığına tevdi edilir.

Adalet Bakanlığı Kurul kararına uygun olarak hazırlayacağı Kararnameyi yüksek tasdike sunar.

Geçici Yetki ile Görevlendirme :

MADDE 20. — Adalet Bakanı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararını alarak; hâkim veya savcılarını hizmetin gereği olarak sürekli görev yerlerinin dışındaki bir yargı çevresinde geçici olarak görevlendirmeye yetkilidir.

Kendi yargı çevresi dışında geçici yetki ile görevlendirilenler, o yerde dört aydan fazla çalıştırılmazlar. Ancak, bu süre kendi isteği veya hizmet gerekleri gözetilerek iki ay daha uzatılabilir.

Geçikmesinde sakınca bulunan hallerde, hizmetin aksamaması için Adalet Bakanlığı kadro durumu müsait bulunan bir yargı çevresindeki hâkim veya savcını ihtiyac duyulan başka bir yargı çevresinde görev yapmak üzere geçici olarak yetkili kılabilir. Bu takdirde Kurul en geç üç gün içinde toplantıya çağırılır ve işlemin onanmasını ister. Geçici yetkili olarak görev yapan hâkim veya savcının Kurulca değiştirilmesi halinde, Kurulun yetkili kılacağı hâkim veya savcının gidip göreve başlamasına kadar, önceki yetkilinin yapmış olduğu işlemler geçerlidir.

Hâkim ve savcılarının muvafakatları ile Bakanlık hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilmesi, doğrudan doğruya Adalet Bakanı tarafından Kurulun kararı olmaksızın yapılır.

Görevden Uzaklaştırma :

MADDE 21. — Hakkında soruşturma yapılan hâkim veya savcının göreve devamının, soruşturmanın selâmetine yahut yargı yetkisinin itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar, geçici yetki ile bir başka yargı çevresinde görevlendirilmesine Kurulca karar verilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM**Çeşitli Hükümler***Ödenecek Ücret :*

MADDE 22. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçimle gelen asıl ve yedek üyelerine, aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak her ay 400 gösterge rakamının Bütçe Kanunu ile saptanan katsayının çarpımı ile bulunacak miktarda ödenek verilir.

Zorunluluk Halleri :

MADDE 23. — Savaş ve olağanüstü hallerle, yangın, yer sarsıntısı, seylap ve heyelan gibi afetler sonucu zorunluluk olursa, yetkili mahkemelere veya Adalet dairelerine ait dava ve işleri, diğer yerlerdeki mahkemelere veya Adalet dairelerine geçici olarak gördürmeye Adalet Bakanlığı yetkilidir.

Uygulanacak Hükümler :

MADDE 24. — 1. Hâkimler ve savcılar hakkında, özel kanunlarının bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca uygulanır.

2. Bu Kanun kapsamına giren konularda; 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 1730 sayılı Yargıtay Kanunu, 521 sayılı Danıştay Kanunu, 2556 sayılı Hâkimler Kanunu, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun ve diğer kanunlarla başka kurul, merci ve makamlara verilen tüm görev ve yetkiler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yerine getirilir.

3. Kurul görevlerini yerine getirirken uygulayacağı işleri ve çalışma usullerini İç Yönetmelikle düzenler. İç Yönetmelik ve Kurulca gerekli görülen kararlar Resmî Gazetede yayımlanır.

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 25. — 22.4.1962 tarihli 45 sayılı Yüksek Hâkimler ve Yüksek Savcılar Kurulu Kanunu ile ek ve değişiklikleri;

44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun, 1730 sayılı Yargıtay Kanununun, 521 sayılı Danıştay Kanununun, 2556 sayılı Hâkimler Kanununun, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun ve diğer kanunların, bu Kanuna aykırı hükümleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — Devlet Başkanı bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen onbeş gün içinde Yargıtay ve Danıştay Daire Başkan ve üyeleri arasından ikişer asıl, ikişer yedek üyeyi, aday gösterilmeden dört yıllık ilk dönem için seçer. Seçilenlerin adları Resmî Gazetede yayımlanır ve seçilenlere duyurulur.

Şu kadar ki, dört yılın bitiminden bir ay önce Kurulda yapılacak ad çekme ile belirlenecek Yargıtay ve Danıştaydan birer asıl, birer yedek üye iki yıl daha görevlerine devam ederler.

Adalet Bakanının daveti üzerine Kurul, duyuru gününü izleyen ilk işgününde Adalet Bakanlığında göreve başlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — 45 sayılı Kanun hükümleri dairesinde kurulmuş olan, Yüksek Hâkimler Kurulu ile Yüksek Savcılar Kurulunun görevleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun gereğince görevleri sona erecek olan Yüksek Hâkimler Kurulu Başkan ve üyeleriyle Yüksek Savcılar Kurulunun seçimle gelen üyeleri Yargıtaydaki asli görevlerine dönerler.

GEÇİCİ MADDE 4. — Yüksek Hâkimler Kurulunun Genel Sekreteri, Müfettiş Hâkimler Kurulu Başkanı, müfettiş hâkimleri, tetkik hâkimleri; bu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, hizmet gerekleri de gözönünde tutularak durumlarına uygun bir göreve atanırlar. Bu atama yapılmıncaya kadar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlı olarak eski görevlerine devam ederler.

GEÇİCİ MADDE 5. — Yüksek Hâkimler Kurulunda görevli hâkimlik sınıfı dışında kalan personel Adalet Bakanlığı teşkilatında görevlendirilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Yüksek Hâkimler Kurulunda görevli hâkimlik sınıfında bulunanlarla, bunlar dışında kalanların kadroları, Adalet Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı kadrolarına dahil edilir, maaş ve ödenekleri bu kadrolardan ödenir.

GEÇİCİ MADDE 7. — 1. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun göreve başladığı tarihte, bu Kurulun görevine giren ve yargı mercilerine intikal etmemiş olan konularda;

a) Yüksek Hâkimler Kurulu ve Yüksek Savcılar Kurulunun görevlerine giren ve henüz karara bağlanmamış veya bağlanmış olup da kesinleşmemiş bulunan işler,

b) Danıştayın yetkili kurullarının (Başkanlar Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu, Yönetim ve Disiplin Kurulu) görevlerine giren Danıştay meslek mensupları (Başkan ve üyeler hariç) hakkında henüz karara bağlanmamış veya bağlanmış olup da kesinleşmemiş işler,

Bu Kanun hükümleri dairesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca incelenerek karara bağlanır.

2. Birinci fıkra hükümlerine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna intikal eden işlerden daha önce yetkili kurullarca karara bağlanmış olup da bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte itiraz süresi dolmamış olanlar hakkında ilgililerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun göreve başladığı tarihten itibaren on gün içinde itiraz hakları veya kanuni şekil ve süresi içinde aşağıdaki üçüncü fıkra esaslarına göre dava açma hakları saklıdır.

3. Birinci fıkrada öngörülen işlemlerle ilgili olarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalarla, kanuni şekil ve süresi içinde açılacak olan davalar, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki yetkili ve görevli yargı mercilerince sonuçlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 8. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun göreve başlaması ile Yüksek Hâkimler Kurulunda bulunan evrak ve dosyalar, gizli ve açık siciller, soruşturma evrakı ve demirbaş eşya Adalet Bakanlığına devredilir.

Devir işlemi; Yüksek Hâkimler Kurulu Genel Sekreteri, Müfettiş Hâkimler Kurulu Başkanı, Genel Kurulda ve bölümlerde görevli en kıdemli tetkik hâkimleri ile Adalet Bakanlığınca görevlendirilenler arasında düzenlenecek tutanaklarla yapılır.

Danıştayda bulunan, Danıştay meslek mensuplarına ait (Başkan ve üyeler hariç) gizli ve açık siciller, şahsî işlem dosyaları ve soruşturma evrakı, Danıştay Başkanlığınca Adalet Bakanlığına devredilir.

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu Kanun gereğince Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca çıkarılması gereken yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 10. — 521 sayılı Danıştay Kanununda yer alan Başkanunsözcüsü unvanı Danıştay Başsavcısı, Kanunsözcüsü unvanı Danıştay Savcısı, Başyardımcı ve yardımcı unvanları, Danıştay Tetkik Hâkimi olarak değiştirilmiştir.

Yürürlük :

MADDE 26. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

- I. - Gerekçeli 200 S. Sayılı basmayazı Milli Güvenlik Konseyinin 53 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.
- II. - Bu Kanunu; Milli Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu görüşmüştür.
- III. - Esas No. : 1/177